

ΤΟ ΕΘΙΜΟ ΤΟΥ ΧΑΡΤΑΕΤΟΥ

Αρκετές φορές έχουμε αναρωτηθεί για ποιον λόγο κάθε καθαρά Δευτέρα ο ουρανός γεμίζει με πολύχρωμα πουλιά ή αλλιώς χαρταετούς.

Κατά την επικρατούσα άποψη, οι χαρταετοί είναι επινόηση των Ανατολικών λαών. Σε αυτές τις χώρες, η τέχνη της κατασκευής χαρταετών τελειοποιήθηκε, φτάνοντας στο σημείο να φτιάχνουν «ιπτάμενους» δράκους, πουλιά, ψάρια, ζώα. Τους στόλιζαν με ευχές και επιθυμίες, και τις έστελναν με έναν αετό, όσο πιο κοντά μπορούσαν στον θεό. Προσάρμοζαν πάνω τους μικρές φλογέρες, οι οποίες σφύριζαν καθώς περνούσε από μέσα τους ο αέρας, κι ο ήχος που έβγαζαν πίστευαν ότι έδιωχνε μακριά τα κακά πνεύματα

Ο συμβολισμός του πετάγματος του χαρταετού στην ελληνική χριστιανική παράδοση είναι αρκετά συναφής, καθώς συμβολίζει το πέταγμα της ανθρώπινης ψυχής προς το Θείο.

Με άλλα λόγια θέλει να πει ότι ο προορισμός του πνεύματος του ανθρώπου είναι στον ουρανό δίπλα στον δημιουργό του. Το γεγονός

δε, ότι το έθιμο γίνεται κάθε χρόνο την Καθαρά Δευτέρα κάθε άλλο παρά τυχαίο είναι, καθώς πραγματοποιείται την πρώτη μέρα της Σαρακοστής, οπότε οι χριστιανοί ξεκινούν τη σωματική και πνευματική τους κάθαρση μέσω της νηστείας της Μεγάλης Σαρακοστής.

Πάντως, πέρα από τη θρησκευτική του διάσταση, ο χαρταετός στο παρελθόν είχε και άλλες χρήσεις μιας και χρησιμοποιούνταν για μετεωρολογικές προβλέψεις, για στρατιωτική κατασκοπεία, ακόμη και για μεταφορά αντικειμένων σε δυσπρόσιτες περιοχές, ενώ ο Αμερικανός εφευρέτης Βενιαμίν Φραγκλίνος ανακάλυψε το αλεξικέραυνο χάρη σε πειράματα που έκανε με έναν χαρταετό και ένα κλειδί

Στην ελληνική αρχαιότητα, ο χαρταετός δεν ήταν άγνωστος. Αναφέρεται ότι ο αρχιμηχανικός Αρχύτας του Τάραντα -4ος αι. π. Χ.- χρησιμοποίησε στην αεροδυναμική του τον αετό, ενώ υπάρχει και ελληνικό αγγείο της κλασικής εποχής με παράσταση κόρης, η οποία κρατά στα χέρια της μια μικρή λευκή σαΐτα (είδος αετού) με το νήμα της, έτοιμη να την πετάξει.

Πιθανότατα βέβαια, τα πειράματα ή τα παιχνίδια των Αρχαίων Ελλήνων με τους “αετούς” θα πρέπει να γίνονταν με πανί τουλάχιστον ως το Μεσαίωνα, καθώς η χώρα μας δεν διέθετε σε

αφθονία το χαρτί.

Πολύ αργότερα ο Μάρκο Πόλο γυρίζοντας από τα ταξίδια του, φέρνει το χαρταετό στην Ευρώπη του Μεσαίωνα, όπου τον περιγράφει και για τις επικίνδυνες επανδρωμένες πτήσεις του.

Τα νεότερα χρόνια, πολλές λεπτομέρειες για την παρουσία του χαρταετού στη Γηραιά Ήπειρο έχουμε το 1450 στη Γερμανία και το 1606 στην Ισπανία. Στη δεύτερη περίπτωση, ένας κληρικός αναφέρει στο ημερολόγιό του ότι χρησιμοποιούσαν τον χαρταετό σαν παιχνίδι χαράς την ημέρα του Πάσχα.

Ακολουθούν οι χρόνοι της επιστημονικής χρησιμοποίησης των χαρταετών (ή και υφασματαετών) ώσπου το 1752 στην Αμερική ο Βενιαμίν Φραγκλίνος εκτέλεσε το διάσημο πείραμά του, διαπιστώνοντας με τεχνητό αετό τον ηλεκτρισμό της ατμόσφαιρας και του κεραυνού, οπότε και κατασκεύασε το αλεξικέραυνο. Το 1880 ο Αυστραλός Hargrave σχεδίασε έναν τεράστιο αετό για μετεωρολογικές παρατηρήσεις.

Υπάρχει προφορική παράδοση που αγγίζει τα όρια του μύθου, ότι τη μεγάλη γέφυρα του Νιαγάρα την άρχισαν, ρίχνοντας απέναντι με χαρταετό το πρώτο σχοινί.

Ο Χαρταετός έφθασε στην Ελλάδα πρώτα από τα λιμάνια Ανατολής (Σμύρνη-Χίο-Κωνσταντινούπολη), τα λιμάνια της Επτανήσου, της Σύρας, των Πατρών και ακολούθησαν τα αστικά κέντρα, όπου μπορούσε κανείς να αγοράσει σπάγκο και χρωματιστό χαρτί. Η κατασκευή ενός χαρταετού σήμερα είναι σχετικά εύκολη υπόθεση καθώς υπάρχουν όλα τα τεχνικά μέσα.

Βιβλιογραφία:

[Το έθιμο του χαρταετού: Γιατί τον πετάμε, από πού ξεκίνησε και πώς έφτασε στην Ελλάδα - Ελεύθερος Τύπος \(eleftherostypos.gr\)](#)

[Το έθιμο του χαρταετού | Τόποι και Τρόποι \(topoikaitropoi.gr\)](#)

Καλύβα Μαριτίνα